

Најављене измене Закона о референдуму и народној иницијативи поново су активирале расправе о томе да ли власт иза кулиса усаглашавања закона са Уставом уствари олакшава себи признање Косова или не.

Иако се измене закона осим на одредбе о референдуму односе и на народну иницијативу, политичари углавном у први план стављају измене око референдума и то укидање одредбе да је за успешан референдум потребно да на њега изађе 50 одсто плус један од уписаних бирача.

Да је реч о олакшавању признања независности сматрају у ДСС и Народној странци, док у ЛДП мисле да никакав референдум неће решити питање Косова. Треба рећи и да ће референдум бити потребно организовати и за измене Устава које се односе на правосуђе а у оквиру испуњавања обавеза из Преговарачког поглавља 23.

Ресорни министар Бранко Ружић саопштио је јавности да се предложеним изменама предвиђа да за промену Устава више не буде потребна већина од броја уписаних, него од броја изашлих бирача.

Председник ДСС Милош Јовановић оцењује да је најављено доношење новог Закона у функцији планиране промене Устава и „завршног чина издаје државних интереса признањем сецесије Косова“.

„Буде ли предложени Закон усвојен у Народној скупштини, све странке владајуће већине ће се дефинитивно самоодредити као антидржавне, антинационалне и недемократске“,

навео је лидер ДСС. Према његовој оцени, укидање садашњег решења којим је као услов пуноважности утврђена натполовична излазност грађана апсолутно је неприхватљиво и представља обесмишљавање референдума као форме непосредног учешћа грађана у доношењу најважнијих одлука, као што су промена граница Србије и промена Устава. „Образложење предлагача да се услов натполовичне излазности брише како би се нови закон ускладио са Уставом – једноставно не стоји. Устав не прописује потребан број изашлих гласача да би референдум био пуноважан, већ само назначава да се одлука доноси већином изашлих бирача“, оценио је Јовановић.

У понедељак је потпредседник Народне странке Мирослав Алексић казао да се она противи најављеним изменама Закона о референдуму, јер сматра да је циљ власти да тиме олакша признавање Косова као независне државе.

Ђорђо Жујовић, члан Председништва ЛДП, пак каже да га брине што се о овако битним стварима уопште не разговара, већ по обичају добијамо готова решења закона око којих после постоји спорења.

– Нисам припадник школе која у свему види некакву „косовску заверу“ нити могу оценити према информацијама којима располажем да ли се овде ради о промени закона ради лакшег успеха потенцијалног референдума о Косову. Али оно што могу потпуно сигурно тврдити, то је да питање Косова сигурно неће решити никакав референдум у овако затрованој атмосфери у којој се у свему види завера, у свакоме издајник а било ком поступку само нешто негативно – каже Жујовић за Данас. Како додаје, за то је пре свега одговорна власт која убрзано губи свој кредибилитет из дана у дан поступцима који се не могу назвати демократским, а понекад ни нормалним.

– Зато је важно да свако доношење закона прати стварна јавна расправа, а не да се разговара по кружоцима и клановима, па се онда једно јутро пробудимо и схватимо да неко доноси неке уредбе и одредбе без одговорности за оно што чини – указује Жујовић.

Шта је заиста права намера власти тешко да ће икада бити сасвим јасно, али оно што на прву лопту делује као позитивно је да најављене измене референдум и народну иницијативу донекле приближавају и олакшавају грађанима. Грађани путем народне иницијативе могу да утичу на промене појединих законских решења.

Како је рекао Бранко Ружић, до сада је забележена само једна народна иницијатива за коју би могло да се каже да је остварена по важећем Закону, а то је иницијатива Фондације „Тијана Јурић“ за промену Кривичног законика (Иницијатива се разликује од референдума по томе што грађани прикупљеним потписима, од скупштине траже да нешто усвоји). Према Ружићевим речима, број да би иницијатива бити покренута убудуће ће бити пет одсто бирача, ако је реч о општинској, онда уписаних у тој општини.

Како је Ружић указао, том изменом укида се могућност да општине самостално утврђују овај проценат, што је раније за последицу имало да су поједине локалне самоуправе предвиђале непримерено високе проценте који су се кретали и до 25 одсто.

„Предложићемо и знатно продужавање рока за прикупљање потписа, са досадашњих и непримерених седам дана на чак 90 дана“, навео је он.

Једна од новина је и да се уводе обавезни и факултативни референдум, као и претходни и накнадни на захтев бирача или посланика/одборника на целој или на делу територије. А предвиђа се и проширење круга бирача на интерно расељена лица, док се потписи за народну иницијативу могу прикупљати електронским путем. Кампању може да води свако правно лице или група грађана, а контролу спроводи Агенција за борбу против корупције.

(Данас)